

Vad man kan göra med en dator som man bara kan göra med en dator

När teven dök upp kunde man göra radio men inte teve. Teven blev därför en radio med bildskärm. Längre räckte inte människans fantasi.

”

Människan har skapat Gud till sin avbild, längre räckte inte hennes fantasi. ”

Tage Danielsson (1928-1985)

Alan Kay, en av vår tids portalfigurer inom området användning av datorer, brukar ofta säga att när en ny uppfinning dyker upp är det få som inser de riktiga fördelarna, de flesta gör nog bara mer-av-samma.

Ibland är det bra, vi tvättar, diskar och duschar oftare efter maskinernas inträde i hemmet. Ibland är det mindre bra och härom vittnar alla tillverkare av papper som verkligen välkomnar det nya, effektiva "papperslösa" samhället! Sedan Internet kom till den Stora Massan trycks än mer reklam som hänvisar kunderna till

webbplatserna där det e-säljs e-något. Dessutom skriver sagda Stora Massan ut mängder av webbsidor, ja ibland hela webbplatser – för att sedan läsa i lugn och ro. Ännu mera papper således.

mirakeltrasan

Viss kunskap och vissa ljud dör ifrån oss. Unga hem är ganska lortiga och det är inte konstigt att allergier utvecklas och kvalster stortrivs – den gamla husmorskunskapen om att ihärdigt skura ett golv blankt är borta. Nu "drar man över det hela" med mirakeltrasan med mikro-trädar. Svenska Dagbladet har på sin webbplats exempel på ljud som vi inte längre kan höra eller ens känner till.

En dator är en ganska mångsidig apparat men datoransvariga är kanske inte alltid lika mångsidiga. Att installera Office-paketet, webbläsare och e-postprogram är inte särskilt mångsidigt när det gäller lärande.

”

Som bekant finns det vissa personer som när de fattat en ståndpunkt inte kan fatta något mera. ”

Poeten och pastorn Carl Gustav Hjelm

Världen är tack och lov mera komplex än så, och varför ska allt vara enkelt, så är det ju inte i verkligheten heller.

taxonomier kontra kaos

Att indela i klasser och bygga upp taxonomier må ha varit effektivt under ett uppbyggnadsskede av vetenskaperna, men nu börjar dessa klassificeringar kännas något otidsenliga, det är naivt att tro att världsalltet är något enkelt och ordnat enligt vår begränsade fantasi. Mänskligheten måste nog lära sig att hantera kaotiska system och det gäller såväl vetenskapliga som politiska system.

I denna och kommande krönikor vill jag gärna starta en starta en diskussion tillsammans med er läsare om vad som verkligen kan göras med datorn som inte kan göras för hand.

Vi talar lärande och skapande av insikter – vilket är min definition av datorstött lärande. Läsarna uppmanas härmed att skicka exempel och korta notiser om vad vi skulle kunna göra för att förstärka inläring med datorstöd. Jag ska sedan försöka väva in dessa kommentarer i kommande krönikor.

olika representationer

Vi är sex miljarder människor på jorden och alla är vi olika. "En skola för alla" betyder därför en väldigt annorlunda skola för var och en. Med avstamp i detta

kan vi tänka oss att olika människor behöver olika sätt att "se" saker. Vissa vill läsa en text och begrunda den. En del vill ha det visualiserat i bilder. Och andra vill ha andra saker.

inspiration

Inspiration är både namnet på ett datorprogram och en synonym för uppenbarhet eller ingivelse. Ett av problemen vi skulle kunna lösa är att försöka klara ut några av de missförstånd som människor sig bär inom sig. Det framgår av ordet "missförstånd" att man inte själv kommer att söka hjälp för detta eftersom man rimligtvis inte själv vet att det är ett missförstånd. Många tror att man blir förkyld av kylan, att varmt vatten bär mer fukt än kallt vatten, att Internet är detsamma som webben eller att franska revolutionen orsakades av den slösaktiga Marie Antoinette.

Vi ska hjälpa eleverna att detektera sina missuppfattningar, och då talar jag om realistiskt hjälp till självhjälp och inte om långvariga pedagogiska samtal med en lärare som förmodligen inte heller finns på grund av dålig ekonomi i stadsdelen.

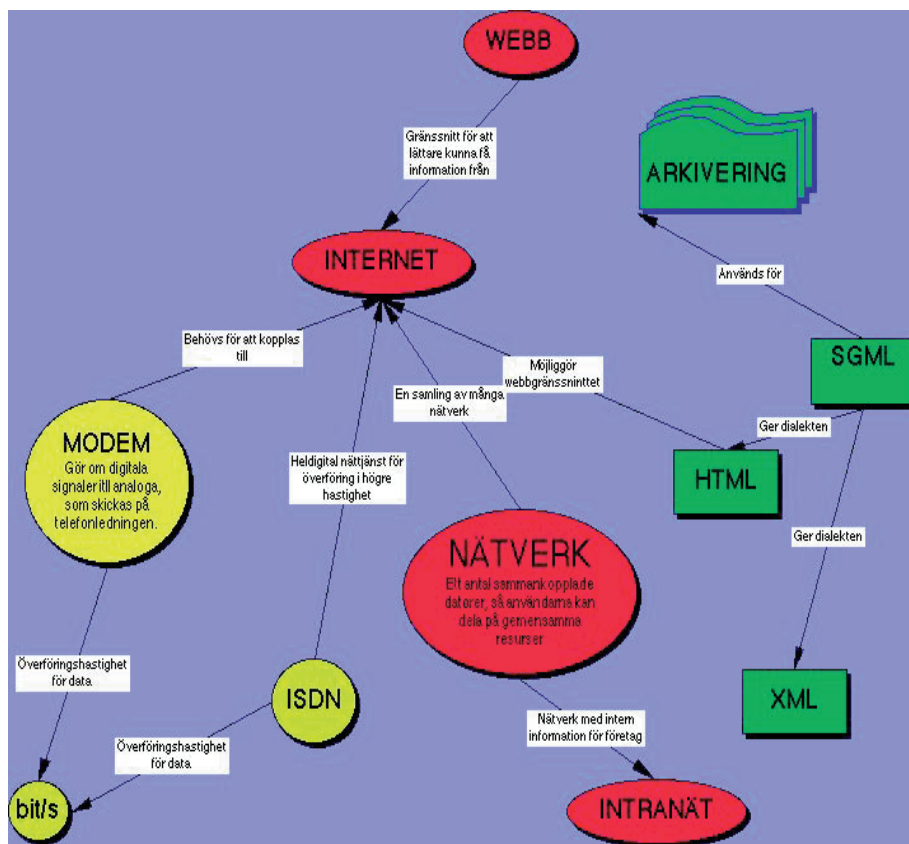
Ett sätt, "det enda sättet" finns ju som bekant inte, är att låta eleverna göra en begreppskarta – Mind Map – om ett antal begrepp och be eleverna länka ihop med lämpliga länkord.

begreppskartan som kunskapsprov

När man bara svarar på frågor, som på en tenta, kan man ju alltid – oavsiktligt – "luras" genom att mer eller mindre skriva det som står i boken. Att göra en begreppskarta där sammanhang ska synas mellan orden är mycket svårt, om man inte har sammanhangen mycket klara för sig.

Tanken att man skulle kunna göra detta på papper är både befängd och orealistiskt. I programmet Inspiration kan man ägna sig åt kunskapen och inse sammanhangen medan programmet ritar, helt automatiskt, ellipsen som ordet finns i.

Det är inte alls samma sak att rita dessa ellipser i ett ritprogram, så fort man ändrat ett ord måste man rita om. Inte så i Inspiration, här sker allt automatiskt. Nog talat. Du måste pröva själv och pröva

Bildkarta, Emma Ageberg, Malmö Högskola

i klassrummet. Låt din webbläsare peka på <inspiration>, ladda hem demo-programmet och kör. Ge alltså 10 ord till studenterna, exempelvis webb, Internet, e-post, bit, byte, bit/s, modem, http, html och webbläsare. Be att få en begreppskarta med dessa ord och med länkord mellan ellipserna.

Detta provade jag nu senast på Malmö högskola i december förra året (se figur). Det visade sig att endast ett fåtal av eleverna kunde länka ihop orden något så när. De flesta hade alla termerna i en så kallad blandad kompott i huvudet. Så glada de blev när de fick klart för sig att de inte hade det klart för sig för nu fick de klart för sig hur det egentligen var.

Men vad gör jag? Du har ju inte tid att läsa mer, eftersom du ska surfa till <inspiration> för att pröva. Nu!

Glöm inte att skicka in dina korta kommentarer efter dina upplevelser.

Njut!

JORGE DE SOUSA PIRES
e-post: jsp@desousapires.com

fakta.program

Mer information om programmet Inspiration och demoversioner hittar du på webben: www.inspiration.com
Programmet finns för både Mac och pc.

I Sverige säljs Inspiration av Programpaketet i Nybro.
webb: www.programpaketet.se
e-post: kundservice@programpaketet.se

Ny krönikör

Jorge de Sousa Pires, docent i halvledarfysik, tekniker med humanisthjärta och känd profil inom området datorstött lärande är vårens krönikör i Datorn i Utbildningen. Välkommen.

Red.

